

ГОДИШНИНА 5 години ЦСРИ - Габрово

Ръководителят на делегираната от държавата социална услуга в общността "Център за социална рехабилитация и интеграция" - Габрово Стефка Пенчева се обърна към потребителите и гостите:

"Уважаеми госпожи и господа,

Добре дошли в Клуба на Съюза на слепите на 13 ноември – Световния ден на незрящите хора!

Днес празнуваме промяната на обществените нагласи към хората с нарушено зрение, днес отстояваме изконното право на всеки незрящ човек на достойна житейска, професионална и творческа реализация, днес се покланяме пред хората, които вървят в мрака, а от тях към другите струи светлина.

Преди повече от две столетия великият син на Франция Валентин Аюи изрича съдбовна клетва: "Ще заместя подигравките с истината, ще науча слепите да четат и да пишат, ще им дам книги, които те сами ще напечатат!". Тези думи се превръщат в мисия, изпълнила живота на Аюи до последния му час, променила съдбата на хиляди незрящи от Париж до Москва. През 1946 година световната общественост определя делото на Аюи като хуманитарен подвиг и обявява рождения му ден - 13 ноември, за Световен ден на незрящите хора.

Днес откриваме и Националната изложба "Технически помощни средства за зрително затруднени лица". За пръв път в новото време екипът на ЦСРИ - Габрово издава каталог на помощните средства в електронен формат и на хартиен носител. В наши дни обучението и рехабилитацията са специализирана, сложна и скъпа социална услуга. Качественото ѝ предоставяне изисква актуални информационни и комуникационни технологии и висококвалифициран, мултидисциплинарен екип от професионалисти, изисква отдаденост и любов. От 2010 година целевата група на ЦСРИ е разширена към хора с различни по вид и степен увреждания. От 13 ноември до 3 декември – Международния ден на хората с увреждания, центърът отваря вратите си за хората със специфични възможности, за техните близки, за специалисти и институции. В процеса на ежедневната работа екипът ще демонстрира пътя към промяната". □

На 13 ноември ЦСРИ Габрово отбелязва и пет години от своето създаване. През годините за екипа имаше много приоритети: обзавеждането на залите, овладяването на новите правила, целевото изразходване на делегирания бюджет. Но най-важни са хората – потребителите на услугата.

Изразяваме нашата благодарност за посветеното време, желанието и усилията за личностното израстване на всеки незрящ. За пет години Клубът на ССБ в Габрово се превърна в ново пространство, белязано от доверие, труд и градеж, в общност от хора, в която социалното включване на всеки е гаранция за просперитета на всички.

На тържеството бяха отличени 14 клиенти, постигнали впечатляващи успехи: Гинка Минчева със златен медал за собствено поетично творчество, групата за ритмотерапия - сребърен медал от Републиканския фестивал за хора с увреждания, отборите по шахмат и табла на Спортен клуб "Бялата лястовица", писателят Йордан Хаджиев - носител на литературната награда на името на Георги Братанов, есперантистът Иван Шишков - доброволен PR на центъра в Европейския съюз, незрящи млади хора, повишили образованието и квалификацията си, интегрирани чрез адекватна и престижна трудова заетост.

Стефка ПЕНЧЕВА

Васил Долапчиев: "На хората с увреждания в Европа се гледа като на значим национален капитал"

По случай събитието председателят на ССБ даде интервю за вестник "100 вестни", което публикуваме тук.

Светлозар СТЕФАНОВ

На 13 ноември Съюзът на слепите в Габрово отбеляза Международния ден на хората със зрителни увреждания и пет години от създаването на Центъра за социална рехабилитация и интеграция в Габрово. По време на тържеството беше представен каталог на помощните технически средства за незрящи, както и изложба, чрез която потребителите на центъра можеха да се запознаят и да тестват новите технически средства. За да поздрави потребителите на центъра, в Габрово пристигна и председателят на Съюза на слепите в България Васил Долапчиев. С него разговаряхме за актуалните проблеми на незрящите в страната и за необходимостта от по-активно сътрудничество с държавата при оказването на подкрепа на хората с увреждания.

- Г-н Долапчиев, с какви впечатления сте от Центъра за социална рехабилитация и интеграция в Габрово?

- Аз познавам дейността на центъра от самото му начало. Благодарение на усилията на нашата организация, в България са създадени подобни центрове в половината от областните градове, като габровският е един от най-младите. Много се радвам, че благодарение на екипа, който г-жа Стефка Пенчева успя да формира, той работи великолепно. Самата тя като лидер е много активна и креативна. Без да преувеличавам, смея да твърдя, че това е един от най-добре работещите центрове в България. Всеки път, когато го посетя, научавам за нови инициативи. Главната цел на подобни заведения за социални услуги е да се повиши качеството на живот на хората, те да се изведат от тежката социална изолация, да им се помогне да живеят независимо и достойно.

- Вече шест години сме член на Европейския съюз, но в речта си Вие изразихте притеснения, че все още не покриваме социалните стандарти на другите европейски държави. В какво изоставаме?

- Във всичко. Големият проблем е икономиката. Социалната сфера е област на развитие на обществото, в която се изразходват, а не се създават публични ресурси. Ако ние не съумеем да развием българската икономика, която да включи безработните хора, включително и тези с увреждания, както е в Европа, няма да постигнем тяхното ниво на стандарт. На хората с увреждания в Европа вече се гледа като на значим национален капитал. Те стават хора, които зареждат бюджета и внасят средства като данъкоплатци, а не такива, които само се подпомагат. След като икономиката ни е на последно място в Европейския съюз по всички показатели, няма как и другите сфери да са на друго място освен на последното.

Категорично е доказано, че хората с увреждания са добри служители. В България около 10% от хората с увреждания работят или това прави около 25 хиляди човека. Това означава, че безработните в активна възраст са около 90 на сто. В момента подготвяме по проект за създаване на център за подкрепа и целева ориентация на хора със зрителни увреждания едно ръководство, в което правим анализ на заетостта и посочваме набор от професии, които могат да се практикуват от хората със зрителни увреждания в България. Освен това даваме примери със слепи хора от различни региони, които са се реализирали успешно. Сред тях има адвокати, учители, музиканти, масажисти и други.

- В Габрово Вие представихте един каталог на техническите средства за хора с увреждания. Какво представлява той и защо е важен за потребителите на Центъра за социална рехабилитация и интеграция?

- Една от задачите на габровския център беше да организира втората в България изложба на специализирани технически средства. Така започваме една инициатива, която ще реализираме през следващите две години във всички областни градове. Идеята ни е да накараме общинските и държавните институции да се запознаят с тези помощни технически средства, тъй като в обществото няма информация за тях. Това са пособия, които подпомагат слепите в бита, образованието, трудовата им реализация и т. н. За съжаление в България не функционират държавни или общински фондове за дофинансиране при закупуването на такива помощни средства. А съвременните технологии дават големи възможности в тази посока. За съжаление цените понякога са крайно недостъпни за един български, а дори и европейски гражданин. Затова в каталога, който предлагаме, Съюзът на слепите

поема 20% от цените на продуктите, а всички действащи центрове в страната се зареждат с такива помощни средства, за да могат да обучават своите потребители на тях.

- Като заговорихте за обучение, на какво ниво е образованието на слепите деца в България?

- От гледна точка на европейското ниво смея да твърдя, че България е на едно от добрите места в сферата на образованието на слепите. Тук се запазиха двете форми на обучение – в специализираните училища в София и Варна, от една страна, и интегрираното обучение в масовите училища, от друга. Между 400-500 са децата със зрителни увреждания в България. От тях около 300 са в специализираните училища, а около 200 – на интегрирано обучение.

Големият проблем е, че цялото ни образование е некачествено. Както здравеопазването, както и други области, така и образованието е в голяма криза на качеството, защото не създава конкурентен продукт. Педагозите нямат необходимата материална база и квалификация, за да работят с незрящите деца. В ресурсните центрове навсякъде в областните градове има поне по един специалист за работа с деца със зрителни увреждания. Но те обгрижват самото дете и съветват неговите родители, подпомагат учителите и консултират съучениците му. Това е огромна отговорност. Иначе по отношение на учебниците смятам, че са създадени достатъчно материали за обучение на децата със зрителни увреждания. Издават се и много говорещи книги, които дават равен достъп до информация на подрастващите.

Добре дошли в ЦСРИ - Габрово

Центърът за социална рехабилитация и интеграция за хора с различни по вид и степен увреждания е делегирана от държавата социална услуга в общността. ЦСРИ предлага комплекс от стандартни и специализирани социални услуги, насочени към извършване на основна, двигателна, зрителна и медицинска рехабилитация, социално-правни консултации, административна помощ, образователно и професионално ориентиране, психологическа помощ и подкрепа, здравни грижи, обучение и терапии.

Доставчик на социалната услуга е Съюзът на слепите в България чрез Териториална съюзна организация на слепите – Габрово.

Капацитетът на услугата е 40 (четиридесет) потребители.

Социалната услуга се изпълнява в Клуба на Съюза на слепите в България, разположен в централната част на град Габрово, улица "Пенчо Постомпиров" № 19. Центърът осъществява дейността си върху 200 (двеста) кв. м площ. Потребителите могат да ползват:

- зала за общи срещи, празници и тържества;
- рехабилитационен кабинет с обособени кътове за обучение в брайлова и компютърна грамотност, основна и зрителна рехабилитация, трудотерапии в ателиета по готварство, приложни изкуства, шев и кройки и цветарство, арттерапия;
- кабинет на психолога;
- зала за социални контакти;
- кабинет за медицинска рехабилитация: фитнес, измерване на артериално налягане и сърдечен пулс, здравни грижи;
- приемна за информация, социално-правни консултации и административна помощ;
- площадка за обучение по самостоятелна мобилност и ориентиране.

Най-близкото околно пространство е адаптирано за свободното и безопасно придвижване на незрящите ползватели – монтирани са изкуствен релеф ("легнал полицаи"), пешеходна пътека,

антипаркинг пилони, паркомясто с хоризонтална маркировка и вертикална сигнализация.

Благодарение на делегирания бюджет и сътрудничеството с община Габрово, ЦСРИ е изцяло обновен, обзаведен с модерни офис мебели, екипиран с пълния спектър от тифлотехнически помощни средства, снабден със съвременни информационни и комуникационни технологии (шест компютърни конфигурации със специализиран софтуер за незрящи "Jaws for Windows", български синтезиран говор SpeechLab, лиценз за операционни системи (XP и Windows7), Microsoft Office 2007 и 2010, електронни видеоувеличители от типа "Затворена телевизия"). Разполагаме и с богата фонобиблиотека - над 500 компактдиска с говорещи книги българска и световна класика, съвременни заглавия, произведения на незрящи автори, периодика, учебници и ръководства на релефно-точков и уголемен черно-бял шрифт. Центърът предлага лични тифлотехнически и стандартни помощни средства, както и адаптирани за незрящи и слабовиждащи ползватели игри: шахмат, табла, домино, карти, безопасен дартс.

Основната цел в дейността на ЦСРИ е да създава оптималния ресурс от знания, умения и нагласи за успешна житейска, професионална и творческа реализация на хората с увреждания.

Центърът за социална рехабилитация и интеграция организира предоставянето на социалната услуга в съответствие с критериите и стандартите за предоставяне на социални услуги и утвърдената Методика на АСП.

Извършва екипна диагностика и оценка на социалния, зрителен, двигателен, социален и психологически статус на потребителите.

Разработва и осъществява индивидуални и групови програми за грижи, съобразени с личния избор, възрастта, степента и спецификата на зрителния и функционален дефицит, характера и темперамента на ползвателя.

Определя конкретните цели, прогнозира очакваните резултати и времето за тяхното постигане, планира стратегия за преодоляване на рисковете в работата с всеки ползвател.

Оценява периодично промяната и в зависимост от напредъка на всеки потребител коригира индивидуалния му план.

Създава условия за разгръщане на ресурсите и изграждане на система от механизми, компенсирани дефицитите.

Прилага достъпни форми на информиране, посредничество и административна помощ в зависимост от конкретната сфера на функциониране на ползвателите.

Предоставя надомна рехабилитация и мобилни услуги за тежкоболни и трудноподвижни потребители. Работи за повишаване на образованието и квалификацията на ползвателите със специални обучителни потребности.

Предлага мотивиране, професионално консултиране и ориентиране за самостоятелно и конкурентно участие в свободния пазар на труда.

Поддържа гореща връзка с хората от най-близкото обкръжение и насърчава усилията за създаване на стимулираща и подкрепяща семейна среда.

Защитава правото на хората от уязвимите групи да упражняват контрол над собствения си живот, оставайки в общността.

Предлага специализирано оборудване, обзавеждане и екипировка с технически помощни средства, съвременни информационни и комуникационни технологии, съобразени с потребностите на бенефициентите.

Осигурява условия за свободно и безопасно пребиваване и придвижване на клиентите, за съхраняване на живота и здравето им.

Предлага атрактивни идеи за свободното време.

Дефинира ролите на специалистите от мултидисциплинарния екип, като определя координатор на грижите за всеки ползвател.

Организира почасово обслужване на потребителите по предварително изготвен график.

Води и актуализира лични досиета на потребителите.

Инициира работни срещи с експерти от институциите по проблемите на трудовата експертиза, пенсионното осигуряване, здравното обслужване и социалното подпомагане.

Популяризира дейността на ЦСРИ в публичното пространство чрез актуална интернет страница, информационни материали, рекламни клипове и изяви на специалистите в медиите.

Видове дейности:

Мобилност и ориентиране: създаване на умения за самостоятелно придвижване и ориентиране в малкото и голямо пространство; диагностика на зрителния, двигателен и психологически статус; ориентиране в позната и нова среда, ориентири; техника на безопасно придвижване; слизване и качване по стълби, използване на парапет; правила за търсене на изгубен предмет; придвижване с придружител; техники за използване на дълъг бял сензорен бастун; самостоятелно придвижване с бял бастун в градска среда, пресичане на пешеходна пътека, светофар; ползване на градски транспорт, такси, железопътен транспорт; овладяване на предпочитани индивидуални маршрути; обучение на придружителите в умения за адекватно, умело и безопасно водене на хора с увредено зрение.

Зрителна рехабилитация: усвояване на умения за съхраняване и ефективно използване на остатъчното зрение; формиране на система от нови и разнообразни зрителни умения върху полисензорна основа; увеличаване обема на функционалното зрение; ползване на тифлотехнически помощни средства (затворена телевизия; електронни, светещи, ръчни и настолни лупи); овладяване на ефективни четивни техники; възстановяване на навици за писане с помощта на шаблон, линирани листи, плътен маркер; гледане на телевизия и самостоятелно опериране в различни видове дейност.

Логопедична рехабилитация: изследване на езиковата и звукова страна при различни дефицити; логопедична терапия на комуникативните нарушения (артикулация, интонация, темп, мелодика); нарушения, проявяващи се в писмената комуникация; невербални аспекти на междуличностното общуване - език на тялото (мимика, жест, поза и сигнали); корекция на неприемливо поведение.

Социална рехабилитация: формиране на гражданска култура и активно социално поведение; знания за законодателството в сферата на трудовата експертиза, пенсионното осигуряване, социалното подпомагане, здравното обслужване; усвояване на умения за равнопоставен достъп до публични услуги; реализиране на регламентирани права, облекчения, преференции.

Медицинска рехабилитация и здравни грижи: проследяване срока на експертното решение от ТЕЛК и оказване на съдействие при подготовка на документите за преосвидетелстване; предоставяне на актуална информация за напълно и частично платените от НЗОК лекарствени средства и клинични пътеки; измерване на артериалното налягане и сърдечния пулс; измерване на телесното тегло и консултиране на мерките за здравословен начин на живот; фитнес (VELOERГОМЕТЪР, БЯГАЩА ПЪТЕКА, ШВЕДСКА СТЕНА, СТЕПЕР); включване в организирана група за балнеолечение и рехабилитация.

Изнесени услуги и надомна рехабилитация: посещение на потребители с тотално изгубено зрение, тежкоболни и трудноподвижни ползватели в собствените им домове по заявка, по предварително определен график или при спешни случаи; предоставяне на стандартните и специализирани услуги съобразно условията в дома и в зависимост от конкретните нужди; услуги за самотно живеещи или потребители, чиито близки не са в състояние да ги придружават.

Мобилна работа: проактивни дейности за проучване потребностите на хора в риск и превръщането им в доброволни клиенти на услугата.

Обучение

Брайлова грамотност: овладяване на умения за четене и писане на релефно-точков шрифт; подготвителни упражнения за придобиване на тактилна чувствителност; запознаване със системата от релефно-точкови знаци; писане с шило и плоча; четене на едностранен и двустранен печат; писане на брайлова пишеща машина.

Компютърна грамотност: обучение за работа със специализиран софтуер за незрящи "Jaws for Windows" и български синтезиран говор; овладяване на умения за писане, четене, текстообработка; работа в интернет; електронна поща, Skype; работа с електронна книга в текстов и MP3 формат.

Терапии

Психотерапия: психологическа помощ и подкрепа за преодоляване на негативните последици от функционалния и сензорен дефицит (стрес, самоизолация, срам, гняв, агресия); разговори, беседи, тестове, консултации и тренинги за моделиране на поведението; индивидуална и груповата работа за преодоляване на зависимости от алкохол, наркотични средства и медикаменти; работа с хората от най-близкото обкръжение за корекция на протекционистично или negliжиращо отношение, за осигуряване на стимулираща и подкрепяща среда.

Ерготерапия: формиране на функционални умения, необходими за водене на самостоятелен и независим начин на живот; самообслужване; грижи за личния тоалет; пране, гладене, подреждане и разпознаване на дрехи; почистване и поддържане на дома; разпознаване на монети и банкноти; пазаруване; предоставяне и съдействие при снабдяване със специални и стандартни индивидуални помощни средства; предоставяне на актуална информация за подходящи помощни средства, обучение за правилното им използване и поддръжка (ортопедични уреди и пособия, брайлов и/или електронен часовник, стационарен и мобилен телефон, брайлови метри, дозатори за течности, таймери, лесновдвяващи игли и вдевачки); адаптиране на дома и най-близкото околно пространство и отстраняване на бариери, възпрепятстващи самостоятелното функциониране.

Музикална и ритмотерапия: умения за слушане и възпроизвеждане на музикални произведения; насърчаване на творческата изява като висш акт на човешкото съзнание; изграждане на верни критерии за красиво и грозно; възпитаване на естетически вкус; караоке, "drum circle", народни танци.

Игротерапия: игри с адаптирани за незрящи шахмат, табла, "Не се сърди, човече", "Дама", домино, морски шах, карти, дартс; организиране на състезания, приятелски срещи, турнири; спортни празници.

ТЕРАПИИ

Трудотерапия

- Ателие "Готварство": създаване или възстановяване на уменията за самостоятелно приготвяне на храна; обучение за работа с кухненски уреди и пособия; приготвяне на топли и студени напитки, сандвичи, супи, основни ястия, десерти; подреждане на маса; култура на хранене; посрещане на гости; поведение в ресторант.

- Ателие "Цветарство": отглеждане, аранжиране и грижи за цветя като отговор на стремежа на човека да пресъздава красотата на природата и да я задържа по-близо край себе си.

Арттерапия

- Ателие "Приложни изкуства": занимания в малки групи за стимулиране на положителни емоции и удовлетворение от собствените възможности; реструктуриране на личностните нагласи; осмисляне на свободното време, превръщане на заниманията в хоби; работа с пластични материали, хартия, картон, текстил, природни материали; рисуване, апликиране, моделиране, гърнчарство, бижутерия, техники "Оригами", "Макраме", "Папие маше".

- Ателие "Шев и кройки": придобиване или адаптиране на умения за работа с шевна машина и оверлог; изработване на облекло и предмети за бита.

- Ателие "Ръчно плетиво": създаване или възстановяване на умения за изработване на елементарни изделия за бита; плетене с една, две и пет куки.

ИНТЕГРАЦИЯ

Социално включване: дейности, насочени към подпомагане на самостоятелната инициатива и поемането на отговорност в по-голяма степен, отколкото нуждата от помощ; предотвратяване на маргинализацията чрез подпомагане на контактите и общуването; стимулиране и насърчаване на творческите възможности на лицата с увреждания и тяхното обществено признание; възможности за започване на подходяща работа по трудов договор; кандидатстване по мерките, предвидени в Закона за насърчаване на заетостта, за социално предприемачество и стартиране на собствен бизнес; овладяване на умения за изготвяне на проект, бизнес план, молба за постъпване на работа, автобиография по европейски образец, мотивационно писмо; умения за представяне на интервю пред работодател. Работа с роднини на ползвателите: запознаване с индивидуалните програми на техните близки, текущите оценки и нанесените корекции; организиране на срещи с най-близкото обкръжение на потребителите за обсъждане на актуални проблеми в ЦСРИ; сформиране на група за взаимопомощ от близките на ползвателите и изработване на нейния статут; провеждане на индивидуални консултации със специалистите от центъра по здравни, правни и социални въпроси (периодично и по заявка); обучение на роднините по програма за домашни упражнения.

Свободно време, отдых и развлечения: отбелязване на национални и религиозни празници; честване на

рождени и имени дни, организирани на концерти, литературни четения и тържества в салона на центъра; излети до близки природни обекти, екологични пътеки, паркове; пикници, екскурзии до национални туристически обекти; посещение на културни събития – театър, концерти, изложби, музеи. Специализирана библиотека, фонотека: предоставяне на учебна и художествена литература и периодичен печат в достъпен формат - на уголемен шрифт, на релефно-точков шрифт (брайл), на технически носител (аудио касети и компактдискове с говорещи и електронни книги).

Връзки с обществеността: предоставяне на материали, популяризиращи дейността на центъра в средствата за информация; запознаване на обществеността с проблемите и постиженията на хората със специфични потребности и техните семейства; организирани на медийни кампании за отбелязване на 3 декември – Международния ден на хората с увреждания, 13 ноември - Световния ден на незрящите хора и 15 октомври - Международния ден на белия бастун; провеждане на работни срещи и дискусии; изготвяне и разпространяване на информационни материали – дигитални, брошури и други; обучение на доброволци и изготвяне на програма за включването им в изяви на центъра; разширяване на контактите с академичната общественост, екипа на Националния център за рехабилитация на слепи в Пловдив, училищата за деца с нарушено зрение в София и Варна, Ресурсния център, общодостъпните училища, в които се обучават интегрирано деца със специални образователни потребности; посещения в различни предприятия, учреждения, институции; изработване на предмети с благотворителна цел; изработване на поздравителни картички и сувенири за дарителите на центъра.

Центърът реализира дейностите си чрез мултидисциплинарен екип от специалисти: ръководител - Стефка Пенчева, психолог - Христо Мянков, специалист, социални дейности - Тодор Георгиев, специален педагог - Галинка Попова, технически сътрудник, офис - Негослав Събев, трудотерапевт - Павлинка Цвяткова, счетоводител - Ваня Куюмджиева.

Въпреки окопите и траншеите

Международният ден на белия бастун не е празник. 15 октомври е камбана. И в този ден камбаната бие за всички. И в нейния звън отеква най-смысленото човешко послание: "Най-важната ни мисия е да съхраним живота и здравето на хората!".

През цялата година, но най-вече около този ден, ние се опитваме да говорим за безопасността на незрящите и слабовиждащите граждани. Очакваме някой да ни чуе. Въпреки наглия рев от форсираните двигатели, въпреки шума от мръсната газ, въпреки грохота на машините от водния цикъл, въпреки глухото и страшно мълчание на звуковите светофари. Всяка година изпращаме на електронните пощи на държавните и общинските институции, организациите от неправителствения сектор и медиите списък на правилата за осигуряване на свободно, безпрепятствено и безопасно придвижване на зрително затруднените хора. Досега нито един от нашите адресати не е потърсил обратна връзка с нас. Пак ще го направим. Може пък тази година някой "ключов фактор" да реши, че нашите консултации ще бъдат от полза.

Ние, българите, сме абсолютно индиферентни към всякакви правила. Може би, защото твърде дълго са ни натрапвали безсмислени, направо идиотски норми за всичко. Нарушаването е някакъв вид протест. За съжаление дисидентството на пътя е равно на катастрофа.

Ние сме безотговорни към себе си - пресичаме набързо малко преди или след пешеходната пътека, не ползваме подлезите, макар че с изтръгнатите решетки и липсата на осветление те са и по-опасни, не поставяме предпазни колани...

"Толерантност" е чужда дума и "Дас ист болгар, маине кинде, болгар!" се бие в гърдите и я кара по

нашенски. Не ни стряскат черните статистики за пострадалите и загиналите на пътя. Докога ще воюваме помежду си!?

Всички си задаваме тези въпроси. Знаем и отговорите. Няма ги решенията. Една от основните дейности за подкрепа в Центъра за социална рехабилитация и интеграция в Габрово е обучението по мобилност и ориентиране в малкото и голямото пространство. Специалистите правят диагностика на двигателните умения, степента на самостоятелност, обективното здравословно състояние и индивидуалната нагласа за обучаемост на хората с увредено зрение. Самостоятелното придвижване на тотално сляп човек с бял бастун в градска среда е труднодостижим резултат. С всеки клиент се работи индивидуално. Нужни са пълно доверие, висок професионализъм и силна мотивация. Често близките на потребителите предпочитат да придружават незрящия, водени от желанието да осигурят неговата безопасност. В други случаи зрително затруднените с частично съхранено зрение изпитват страх, а почти винаги и срам от околните. Все повече клиенти, насърчени от нашата подкрепа, мотивирани от възможността да бъдат самостоятелни и независими от чужда помощ, приемат предизвикателството. Специалистите от нашия екип предлагат и услугата "Обучение на придружителите в умения за адекватно, умело и безопасно водене на хора с увредено зрение". Асистирването на сляп човек изисква концентрация, емпатия и отдаденост. Създаването на тандем от незрящ човек и неговия водач е висшият пилотаж в рехабилитацията. Ако искате да разберете за какво точно иде реч, спомнете си изумителното танго на Ал Пачино в "Усещане за жена".

Фундаментално право на незрящите, а и на всички хора с увреждания, е правото на равнопоставен достъп – архитектурен, социален, информационен. Според Закона за интеграция на хората с увреждания от 1 януари 2006 година България трябваше да е създала достъпна околна среда за своите граждани с увреждания. Миналата година Народното събрание ратифицира Конвенцията за правата на хората с увреждания. В нея цял раздел е посветен на правилата за достъпност.

Струва ми се нелепо да говоря за достъпна градска среда през есента на 2013 година в Габрово. Така нареченият "воден цикъл" превърна нашия град във военен полигон - окопи и траншеи, впечатляващ арсенал от високопроходима бойна техника, милитаристи в светлоотразителни жилетки. В тази извънредна, кризисна ситуация придвижването от една точка до друга в града ни прилича на приключенско реалити от типа на "Сървайвър". Но, както е казал философът, когато вече не знаел какво да каже: "И това ще мине".

Стефка ПЕНЧЕВА

Поздравителен адрес

До
екипа
и потребителите на
ЦСРИ град Габрово

Приемете нашите най-сърдечни поздравии по повод 5-годишнината на ЦСРИ Габрово и неговата успешна дейност в полза на хората с увреждания.

Вие имате пълно основание да се чувствате горди от постигнатото. Нека и в бъдеще не престава стремежът Ви да съхранявате здравия български дух и да отстоявате, както и досега, изконните български добродетели и правото на всеки да бъде щастлив, дори и различен.

Поздравяваме Ви за амбицията и упоритостта, които проявявате ежедневно. Присъединяваме се към Вашия празник и Ви пожелаваме здраве, сили и много успехи.

Нека светлината, която носите в сърцата си, да буди съвестта на цялото ни общество и да прави по-зрими хоризонтите на човечността и добротата.

13.11.2013 г.

От екипа и потребителите на Център за социална рехабилитация и интеграция за незрящи - Сливен и РСО Сливен ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Велики Преслав

Незрящите почетоха загиналите във войните

За незрящите от Велики Преслав Денят на белия бастун започна пред паметника на загиналите във войните в центъра на старопрестолния град. "Местната организация на слепите реши тази година да отдаде заслужено уважение пред опълченците и убитите на фронта и тогава да поздрави своите членове", обясни председателят Енчо Маринов. Над 30 са членовете на градския клуб на слепите, а близо 80 са хората от Великопреславска, Върбишка и Смядовска община, членуващи в териториалната организация.

"Всички ние искаме най-вече внимание от обществото и институциите, проблеми има навсякъде, но ако има чуваемост и разбиране, животът ни ще бъде по-лек", каза сътрудникът на местната организация Радка Герова.

В деня на белия бастун тя говори за това как хората с увредено зрение се вписват в обществото и изброи инициативите от началото на тази година, реализирани от тях. Почистването на цветни градинки, на крайпътни чешми и на къта за отдых при археологическата база край преславските старини са част от екомероприятията на клуба. Консултации на здравни теми, срещи със сътрудници при разясняване на законови промени и попълване на документи - с това се ангажира ръководството на преславския клуб. Радка Герова поиска да се намери начин да се оборудва клубното им помещение с климатик, защото със субсидия от 300 лв. годишно той не може да бъде закупен.

Росица СТАЙКОВА

Пловдив

Организиранят спорт набира сили

На 3 октомври преди обяд около 25 съюзни членове на РСО Пловдив изпълниха едно от помещенията на клуба на организацията в старата административна сграда на ПП "Успех", за да се запознаят с новите моменти от развитието на спорта в нашата организация и възможностите си за участие. В интерес на истината, макар че през 2006 г. бе учреден спортен клуб "Изгрев", той практически нямаше

дейност и много от нашите съсъдбеници с активно отношение и възможности в тази област, които членуваха и в НАСГБ, отдаваха своите усилия и енергия в реално функциониращия им клуб "Марица". През декември миналата година се направи опит за възстановяване на клуба с оглед пълноценната му работа, но обстоятелствата показаха, че по-добрият вариант е учредяването и регистрацията на ново сдружение, с нов устав и ръководство, което да предложи нова визия за бъдещата му дейност. Силните изяви на пловдивчани през последните години, особено в шахмата, спортната табла и канадската борба, неотклонно налагаха ускоряването на този процес.

На 6 юни тази година седем учредители – Андон Кисьов, Георги Генов, Петър Кисьов, Велик Атанасов, Митко Демирев, Данаил Караджов и Милко Кичуков, в присъствието на юриста Емил Узунов – председател на Контролния съвет на ССБ, обсъдиха и приеха новия устав и избраха ръководство на спортния клуб, който ще носи старото си име. За председател на клуба бе избран Андон Кисьов – млад юрист, наскоро започнал адвокатска практика. Набелязани бяха мерките, свързани с регистрацията на дружеството в Пловдивския окръжен съд и Агенцията по вписванията, както и в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел към Министерството на правосъдието, последвани от подаване на документи за членство във федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания". Тези етапи са вече преминали. Цикълът ще завърши с лицензирането на клуба в Министерството на физкултурата и спорта. Председателят на спортната федерация Иван Янев е обещал съдействие за ускоряване и на лицензията – надяваме се, че тежката пътна злополука с него няма да забави нещата, като му пожелаваме преди всичко бързо възстановяване.

През втората половина на септември започна приемането на заявления за участие в клуба. До деня на сбирката - 3 октомври включително, бяха подадени 30 заявления с тенденция за по-нататъшно увеличаване на желаещите. Мероприятието беше открито от председателя на РСО Велик Атанасов. Председателят Кисьов представи пред присъстващите устава на клуба, след което им бе дадена думата за въпроси и предложения с оглед бъдещата дейност. Въпросът, който тревожеше най-вече хората, беше свързан с участието на някои от тях и в двата клуба – "Изгрев" на РСО на ССБ и "Марица" на НАСГБ. Отговорено им беше, че в устава не е залегнало такова ограничение, но хора от ръководството на единия клуб не могат да участват и в ръководството на другия.

Членът на управителния съвет на клуба Г. Генов прочете списъка на подалите заявления, като подчерта че той не е окончателен – всички желаещи могат да подават заявления за членство и занапред. По-подробно той се спря на два аспекта от бъдещия клубен живот – въпросите около отчетността и структурата на клуба. Това е просто крайно наложително – до момента при провеждането на първенства от съюзен или друг характер основната тежест за организиране на нашите участници падаше върху ръководството на РСО – едва ли не от днес за вчера се търсеха хора, които да бъдат изпратени за участие. Идеята е за структуриране на спортния клуб по секции – по шахмат, спортна табла, канадска борба, лека атлетика, риболов, по-късно и по други спортове. В отделните секции хората могат да се събират, да обменят опит и умения, да обсъждат проблеми и да поставят искания към ръководството на клуба, да тренират, да правят вътрешни турнири, където да се излъчват най-достойните представители за общосъюзни и национални състезания, първенства и олимпиади. Генов направи и първоначална номинация за отговорници на секциите, като след окончателното им конструиране членовете им могат да предложат и друг свой отговорник - стига той успешно да ги представлява и оперативно да комуникира както с ръководството на клуба, така и с отделните членове на секцията.

На новото издание на клуб "Изгрев" към РСО Пловдив от сърце можем да пожелаем на добър час.

Георги ГЕНОВ

Любопитно

На 12 октомври от 11 до 18 часа в градската градина зад Природо-научния музей в Пловдив фондация "Център за визуално и мултисензорно изкуство" представи тактилен проект "Скритите монументи – непреживените тела на града". Проектът е реализиран с подкрепата на Национален фонд "Култура". Той е базиран върху тактилноста като художествено изразно средство и цели представянето на концептуални произведения – обекти, перформанс инсталации, акции на млади автори – дебютанти

от АМТИИ Пловдив, НХА София и Факултета по изобразително изкуство към ВТУ Велико Търново. Автор на художествената концепция на проекта е проф. д-р Петер Цанев.

Пърформънс инсталациите и обектите са изложени на открито в градска среда пред любопитните и любознателни погледи на широката пловдивска публика. Всеки желаещ имаше възможност сам да се докосне до един свят на усещания и емоции, за които не е подозирал или просто не е обръщал внимание. "Скритите монументи – непреживените тела на града" не оспорва хегемонията на "визуалното", а има за цел да постави невизуалното (в случая тактилното) в центъра и сърцето на визуалното. Акцентът е поставен върху преместването на фокуса на вниманието от визуалното възприятие към възприемането на света чрез и през осезанието.

От 14 октомври до 12 ноември тактилните произведения се експонираха в изложбените пространства на Центъра за визуално и мултисензорно изкуство на бул. "Източен" в Пловдив.

Георги ГЕНОВ

Денят на белия бастун – празник или ден за размисъл

Всяка година 15 октомври се отбелязва като Ден на белия бастун от слепите граждани на България. Някои от нас му се радват толкова много - все едно на този ден е настъпила Коледа. Други, затворени между четирите стени на старите олющени и неугледни общежития, не знаят дори кога и кой се е сетил да посвети един ден от годината на верния помощник на незрящите хора.

Ако трябва да бъда честен, дори и аз не съм много наясно с това - не толкова кога и кой, а защо.

От позицията на сляподвижещ се човек с почти 20-годишен стаж напоследък се замислям кому е нужна цялата тази помпозност.

Събираме се на този ден някъде сред природата, хапваме, пийваме, организираме състезания, за да покажем колко сме силни и как добре умеем да скачаме на въженце. Минаваме като на конвейер определен маршрут, показвайки способностите си по ориентиране с бял бастун и демонстрираме малко повече от нужното самочувствие. И никой не се замисля дали не е по-добре парите, които се дават за тези два-три часа уж разнообразен живот, да се вложат в нещо по-необходимо от бирата и кебапчетата. Като например подобряването на околната среда, в която живеем, пътната настилка в нашите комплекси, в течащите покриви на общежитията.

Накрая си тръгваме весели и засмени към домовете. На другия ден за съжаление всичко започва постарому. Тротоарите пак са трудно проходими и недостъпни не само за нас, слепите, ами и за здравите хора. Колите са заели нашето място за движение по тях. Ние се опитваме да се придвижваме, ходейки по платното, и за тази високопроявена храброст получаваме от шофьорите за награда цветисти благословии по адрес на родните ни майки, а за десерт мръсна вода и кал от умишлено изплисканите локви. В големите хипермаркети се луташ из наблъскани щандове и се чудиш как да се самообслужиш в този хаос от стоки. Как никой досега не се сети да отвори работни места за слепи брайлисти в тях!? Хем щеше да се облекчи нашето и без туй напрегнато ежедневие, като на всеки артикул се направи и брайлов надпис. При толкова много програми за заетост и преференции за работодателите, наемащи на работа хора с увреждания, умът не ми стига да разбере защо е така. В градския транспорт положението не е по-розово. Колко малко трябва при днешните технологии, за да се инсталират звукови уредби, които при отваряне на вратите да съобщават кой номер е превозното средство и как се казва спирката, на която се намиращ в момента.

Проблемът със сигнализиращите звуково светофари може да се каже, че е почти преодолян поне в по-големите градове. Но пък в подлезите все още има какво да се подобрява и усъвършенства. В тях липсват обозначителни релефни линии, по които слепите могат да се ориентират, без да се блъскат в изнесените извън павилионите маси и разположените по земята стоки на пишман продавачите.

Вървиш си и преодоляваш препятствие след препятствие, а когато се прибереш у дома жив и здрав, чудиш се изобщо как си оцелял. Някои от нашите колеги и приятели по съдба обаче нямаха този шанс. Нели Камбурова от Кърджали беше премазана на пешеходна пътека и почина след много мъки в болницата. Наскоро на прав път в София блъснаха председателя на Спортната федерация на слепите Иван Янев, който в момента лежи прикован на легло с два счупени прешлена и дузина тежки травми по цялото тяло.

Обикновено ние, българите, в такива случаи за собствено оправдание и успокоение казваме: "Когато ти е писано нещо да стане – не можеш да го избегнеш, каквото и да правиш!". Звучи оправдателно, извинително, но не оправя нещата. Самите ние имаме вина цялата тази ситуация да ни обгръща и задушават. Малко се борим за правата си и като че ли сме се отдали на апатията, която ни е обзела напоследък. Всеки се грижи за собственото си оцеляване и не вижда колко трудно е да се бориш сам с административните и бюрократични недоумици.

През изминалите една-две години се хвърлиха милиони за рекламиране на какво ли не - за фабрики за грънци, за декодери, за още куп неща. Колко ли щеше да струва да се направи едно телевизионно предаване, в което хората два-три пъти в седмицата да бъдат запознавани с проблемите на слепите!? Да се разясни по подходящ начин какво е предназначението на белия и червено-белия бастун в нашия живот. Да разбере гледащото общество, че тази "пръчка" не служи за прогонване на лоши духове, а за помагане при придвижването на слепите. Белият бастун е и предупредително средство за околния свят, показвайки му, че на улицата ние сме по-уязвими и понякога може да имаме нужда от съдействие. Само да можехме малко и ние да се понапънем и да поискаме това онова! Но не като ходим по парковете и градинките, чакайки някой да дойде и да ни реши проблемите, а като хванем бастуните и излезем на улицата. Там, където са отворените шахти, разбитите тротоари и неработещите светофари. Да видят живеещите в нашия град, в нашата страна с какво сме принудени да се сблъскваме ежедневно.

Няма никаква полза от покорното премълчаване на фактите. Време е ние, слепите, да разберем, че спасението на днешния се наистина е дело на самия днешен се.

Кирил ДАМЯНОВ

Добрич

Вести

На 15 октомври - Международния ден на белия бастун, представители на "Лайънс клуб" направиха дарение на незрящите. На председателите на Териториалната организация на слепите в Добрич, "ХобиСклуб" и ТО на сляпо-глухите бяха предоставени по 10 бели бастуна.

На 18 октомври, отново по случай Деня на белия бастун, в града ни бе изнесен концерт под надслов "Светлина в душите, музика в сърцата". Той бе организиран от Териториалната организация на слепите в Добрич и варненската фондация "Съпричастие". Участваха Народен хор "Светлина", оркестър "Спектър", група за градски песни "Еделвайс", трио "Надежда" - всичките от Варна, и група за обработен фолклор "Светлина" от Добрич.

Приветствие поднесе госпожа Камелия Койчева – зам.-кмет на Община Добрич. По време на концерта всички притихнали се наслаждаваха на изпълненията. Когато някое изпълнение свършваше, се чуваха само ръкоплясканията на публиката.

Присъстващите останаха много доволни, като пожелаха на участниците ползотворна по-нататъшна работа. След концерта варненци и добруджанци се събраха и отпразнуваха своята среща. Отново имаше много песни и танци.

Паунка ПЕЕВА

Ехо от Родопите

На 19 и 20 октомври четири човека от Териториалната организация на сляпо-глухите в Добрич посетихме Кърджали. Поводът на гостуването ни бе състезание по канадска борба в памет на Недялка Камбурова. Организатор на събитието бе Емилия Станчева – световен шампион в дисциплината за 2012 г.

Слънчевите есенни дни благоприятстваха за приятното ни пътуване и пребиваване в това красиво кътче от родината ни. Нощувахме близо до град Ардино - област Белите бреси. След настаняването ни в уютен хотел се разходихме сред природата. Останахме очаровани от есенните багри в планинската местност, изобилстваща с бреси и борове. Любувахме се на красивия залез, тъй като слънчевите лъчи минаваха свободно между клоните на дърветата. Въздухът бе кристално чист.

Гостоприемните домакини от област Кърджали ни предложиха типични за техния регион ястия. Насладихме се на специален поздрав от певческата група за родопски песни от Ардино. Прекарахме една незабравима вечер заедно с приятели от почти всички кътчета на страната.

На другия ден, преди състезанието, с букети цветя отдадохме почит пред гроба на нашата незаменима приятелка Нели Камбурова.

Надпреварата по канадска борба се организира благодарение и на верига бензиностанции OMV. В началото изслушахме официални приветствия от кмета на Кърджали и председателя на Общинския съвет.

Надпреварвахме се в категории до и над 65 кг (лява и дясна ръка) за жените и до и над 80 кг (лява и дясна ръка) за мъжете.

Добруджанци не взехме медали, но се представихме добре. За нас по-важното е, че имаме възможност да се срещнем с наши приятели по съдба и да надзърнем в Източните Родопи.

Благодарим от сърце на домакините и организаторите за тази прекрасна и незабравима среща, която дълго ще топли нашите сърца!

Калинка КОВАЧЕВА

Признание за труда и таланта

На първи ноември – Деня на народните будители, от 11 часа в Огледална зала "Нели Божкова" се състоя общоградско тържество. Поводът бе награждаването на будителите за град Добрич.

Огромна беше радостта ни, когато научихме, че състав "Антица" към ТО на сляпо-глухите в Добрич е сред номинираните. Вече осем години ръководител на този състав е Мария Паскалева – дългогодишен читалищен деятел.

Състав "Антица" винаги достойно е представял както организацията ни, така и любимия ни град. Радваме се, че обществеността помни тези постижения. Доказателство за това бяха връчените плакет и грамота за принос в духовното развитие на Добрич и активно участие в музикалния живот на страната, както и за многобройните отличия и призове, завоювани на национални фестивали и конкурси. Отличията бяха връчени лично от Детелина Николова - кмет на Община град Добрич.

Калинка КОВАЧЕВА

Обич и преклонение на вечните будители

*"И ний сме дали нещо на света
И на вси славяни книга да четат..."*

На тържество в "ХобиСклуб" изразихме своята почит и преклонение пред живота и делото на българските будители. Скъп гост за празника бе Елена Попова -учителка, писателка и краевед. Родена е на 24 септември 1936 г. в Добрич. Работила е като учител, била е заместник-председател на Дружеството за разпространение на научни знания "Георги Кирков", както и съветник в Трети градски избирателен район.

Автор е на много книги, стихове, публикации за живота и делото на Стефан Караджа, изследвания върху бита на добруджанци. С крехкия си глас тя прикова вниманието на присъстващите със своите стихове. Говори за първопросветителите и възрожденците - Константин Преславски, Черноризец Храбър, Паисий Хилендарски, Софроний Врачански, Петър Берон, Найден Геров и плеяда други, които през годините пръскат светлина и техният патриотизъм вълнува сърцата на всички, които не могат да живеят без слънцето на България.

Председателят на "ХобиСклуб" Иван Тодоров припомни за златните камбанки с надпис "Бъдете незамлъкващи камбани", връчвани на журналистическата гилдия през минали години.

С топли думи прочувствено говори и Веселина Малчева - библиотекар и краевед, за Левски, Ботев, Райна Княгиня, Захари Стоянов, Адриана Будевска, Йордан Йовков, Дора Габе.

Но какво е този празник без българския учител?

Учителите Дора Стоянова, Зинка Петрова и Недялко Стоянов разказаха свои спомени за празнуването на този ден.

Прочувствено бе и рецитирането на Нели Катранджиева. С обич тя прочете имената на вечните будители на Добрич - учителите Николай Минчев, Веселина Станева, Веса Ганчева, Любка Станчева, Сава Чекелов, Божидар Ханджиев, Панайот Иванов, Ахил Карамузов, проф. Петър Тодоров и други. Димитър Кънчев припомни стихотворението "Борба" на Христо Ботев, което и днес звучи актуално. Тържеството завърши с възрожденски песни, изпълнени от групата "Да останем млади" с ръководител Светла Стоева.

Иван ТОДОРОВ

Валентин Аюи - баща и учител на слепите

Гражданското сдружение "ХобиСклуб" припомня, че 13 ноември е Световен ден на незрящите хора. На този ден 200 милиона слепи и слабовиждащи в света очакват да бъдат поздравени и подкрепени от своите зрящи приятели и близки. На 13 ноември 1745 г. е роден френският благородник Валентин Аюи, който, виждайки жестоката несправедливост към тази група хора, се заклева пред себе си да направи живота на незрящите по-достоеен. Приносът му към тази част от човечеството е неоценим, доказвайки, че и незрящите в интелектуално отношение са като всички останали хора на земята. През 1946 г. цялата световна общественост и ООН определят рождения ден на френския благородник - 13 ноември, за Международен ден на слепите. По този повод поканихме нашите членове и приятели в клубната ни база. Тържеството се изрази с прочит на историко-биографични данни за този велик благородник, скромна почерпка и поздравления към всички съпричастни към съдбата на незрящите. Погледнете до себе си и поздравете тези хора!

Иван ТОДОРОВ

Бургас

Денят е понеделник, датата 30 септември 2013 г. Всичко е готово за поредното мероприятие на ТСО Бургас съвместно с ЦСРИХЗУ. Времето е мрачно, вали и духа силен вятър. В очакване сме да дойдат съюзните членове. Притеснението е голямо - да не би да се откажат. Докато дойде часът на тръгване, всички са налице, а времето се успокои - дъждът спря и вятърът утихна.

Маршрутът бе от Бургас до Созопол. Целта бе да се съберем в общинския град и да проведем среща-обяд на съюзните членове с представители на общинска администрация в Созопол. Голямата изненада бе, когато в автобуса г-жа Монева - председател на РСО Бургас, обяви, че регионалната структура подарява на съюзните членове 45-минутна разходка с кораб в залива на Созопол. Пристигайки, се качихме на "Биг баба" - кораб за разходка, и изживяхме нещо неповторимо. Особено запомнящо се бе поведението на 88-годишния Вълко Драгиев. Неговите думи бяха: "Доживях да се кача и на кораб!".

Обедът бе в заведение, собственост на нашия съюзен член Милен Панайотов. Млад, напълно незрящ, той с лекота се справя със задълженията си на управител и ръководител на своя бизнес.

За веселието няма какво да говоря. Ние умеем да се веселим. Гостите останаха очаровани от изпълненията на певческа група "Настроение" към ТСО Бургас и танцова формация "Чайка" към ЦСРИХЗУ. Хубавата музика и нашият акордеонист Христо Чираджийски вдигнаха всички на дансинга.

Смятам, че тази среща бе не само весела, но и ползотворна. Успяхме да направим така, че съюзните членове от община Созопол да се запознаят с много други съюзни членове. На срещата присъства г-жа Щерионова - директор на Дирекция "Социално подпомагане" Созопол, която успя да поговори с всеки, който имаше нужда от това, за което много и благодарим. Поздравени бяхме и от представители на общинската администрация в Созопол.

На тръгване си обещахме тези срещи да станат традиция.

Международният ден на белия бастун в ТСО Бургас винаги се е отбелязвал с голямо организирано мероприятие. Тази година то се проведе на 14 и 15 октомври под мотото "Ние виждаме със сърцата си" съвместно с РСО Бургас.

Тръгнахме от клуба на слепите и първата ни спирка бе в Ахтопол. Оттам 21 съюзни членове с придружители (а тези, които притежават добри мобилни умения, с бял бастун) преминахме по екопътека - 7,5 км от Ахтопол до село Бродилово. Прекосихме Странджа по пътека, по която не бяхме минавали. Преходът бе приятен, полезен и поредното доказателство, че за нас няма непреодолими препятствия. Времето бе чудесно и всички пълнехме гърди с чист балкански въздух и се радвахме на девствената природа.

Вечерта цялата група от 44 съюзни членове бе посрещната в ресторант "Света Марина" в Бродилово от семейство Яневи и нашите приятели от певческата група към Народното читалище "Екзарх Антим I".

Гости на мероприятиято бяха д-р Младен Бъчваров – общински съветник, г-жа Нели Бъчварова - управител на ДП "Българо-Германски център" Царево, кметът на Бродилово г-н Илия Илиев и управителят на ЦСРИХЗУ г-жа Теменула Колева.

Вечерта премина под знака на поздравленията и богатата палитра от странджански песни и хора. Веселихме се заедно - гости и домакини, и се създадоха трайни приятелства.

На другия ден след закуска посетихме информационния център на "Странджа парк" в селото и отпътувахме. Спряхме на тракийското светилище "Бегликташ" до Приморско в околностите на резерват Ропотамо. Там отново извървахме повече от километър. Когато излязохме от пътя на голяма поляна, усетихме нещо различно. В местността се намира нещо уникално, нещо, което няма аналог в България. Огромни камъни, които по начина на подреждане образуват календар, часовник и обсерватория. Струва си да прекараш деня там и да се заредиш с енергията, която излъчват.

Доволни от посещението на това светилище, заредени с положителни емоции, продължихме за Бургас.

Марулка ТОДОРОВА

Горна Оряховица

Сдружение "Човещина" на 15 години

Сдружение "Човещина" издържа изпитанието на времето. Основано на 3 юни 1998 г., то продължава да е център на културния живот на незрящите в Горна Оряховица. В него членуват както лица с увредено зрение, така и зрящи интелектуалци от Великотърновска област.

Всички членове на сдружението са доброволци.

Председател на сдружението от основаването му е Катя Кряжева. Като секретар два мандата работи горнооряховската поетеса Недялка Рибарева, след нея един мандат Стефка Райнова, а сега секретар е Галина Йорданова.

На сбирките си членовете на сдружението дискутират по различни теми. Ето някои от тях: "Традиции в българското семейство", "Любовта - стимул за живот", "България-духовен център на човечеството", "Човещината - спомен или реалност", "Какъв трябва да бъде министър-председателят и кои трябва да са неговите приоритети?", "Имат ли ефект стачките у нас и намират ли те обществена подкрепа?", "Има ли истинско приятелство?", "Как да получим Божията благодат?", "Какво би ви направило щастливи?", "Силата на позитивното мислене", "Разпознаване на чувства" и други.

Традиция е на дискусиите да се канят и гости. Скъпи гости са ни били великотърновският поет Радко Радков, горнооряховският поет Стефан Митев и съвсем наскоро новият президент на Лайънс клуб "Велико Търново - Царевец" поетесата Павлина Владева.

От изявените незрящи интелектуалци са ни гостували Георги Братанов, Владислав Кацарски, Ангел Сотиров, Величка Кърпарова, Тодор Андонов, Димитър Грудев, Веселина Стоилова, Генко Изворски, проф. Владимир Радулов, както и японският журналист-есперантист Цукуру Харада.

С членовете на сдружението сме обсъждали множество книги, сред които "Нравствени писма до Луцилий" на Сенека, "Шифърът на Леонардо" на Дан Браун и "Подсъзнанието може всичко" на Джон Кехоу.

Екип на сдружението разработва проекти в партньорство с Лайънс клубовете "Велико Търново" и "Велико Търново - Царевец". По проекти проведохме обучение по брайл, есперанто за начинаещи и напреднали, създадохме групи за психично здраве и оздравителна гимнастика и други.

Със съдействието на Лайънс клубовете от Велико Търново групата есперантисти от Горна Оряховица участва в Международния конгрес на слепите есперантисти в курорта "Албена".

Членове на сдружението повишаваха административния си капацитет по проекти на Съюза на слепите в България, фондация "Хоризонти", сдружение "Здраве за всички", "В.А.Р.А.", Областна администрация Велико Търново.

Приоритет на сдружението е и защитата на правата на хората с увреждания. В края на декември 2008 г. в София членовете на "Човещина" участваха в протестната акция, организирана от Центъра за психологически изследвания с председател Диана Инджова, където настоявахме за подписването на Конвенцията за защита правата на хората с увреждания, приета от Общото събрание на ООН. През 2010 г. съвместно с други НПО изпращахме протестни писма до депутати, министри и президента с настояване за промяна на унизителната политика по отношение на доходите на хората с увреждания.

За съжаление все още сме в очакване на положителни промени в тази насока и за възможност за наистина достоен живот за хората с увреждания.

На юбилейното тържество, проведено на 25 октомври, имахме удоволствието да посрещнем трима поети от литературен клуб "Следа" Пловдив - Стефка Стойчева, Данчо Данчев и Здравко Лекишев. Те представиха новия поетичен сборник "Мигове от бликналата светлина" и двете си нови стихосбирки – "Авва Отче" на г-жа Стойчева и "Любов отвъд сезоните" на г-н Лекишев. Стиховете четеха Стефка Стойчева, поетесата Павлина Владева, а Здравко Лекишев рецитира някои от своите творби и разказа за тяхното написване.

На тържеството присъства и председателят на Асоциацията на незрящите есперантисти в България Владимир Желев, който връчи званието "Почетен член на АНЕБ" на Маринка Спасова за заслугите и за есперантското движение на незрящите. Дължим едно огромно БЛАГОДАРЯ на председателя на РСО Пловдив Велик Атанасов и на дамите от Лайънс клуб "Велико Търново - Царевец" за оказаното съдействие за провеждането на тържеството.

Катя КРЯЖЕВА

И през октомври рибата кълве

Усилията за създаването на СКХУ "Раховец 2011" Горна Оряховица дават своите плодове. Само през есента на 2013 г. членовете на клуба участваха в 5 мероприятия - квалификационен турнир по табла, квалификационен турнир по шахмат, състезание по риболов, национален индивидуален турнир по шахмат и в турнирите по шахмат и табла, организирани по проект на СКИ "Витоша".

Малко по-подробно искам да споделя с вас за големите емоции на язовира в околностите на Велико Търново. Състезанието по спортен риболов беше на 6 октомври. Денят беше студен, но слънчев.

Въпреки страховете ни, че рибата се е скрила заради студа, радостта ни беше двойна, когато на повечето хвърлени въдици започнаха да се закачват по-малки и по-големи риби. За съжаление големите отнасяха кукичките и късаха кордата, но малките ги прибрахме в рибарниците.

В детството ми татко ме научи да ловя риба, а по време на пребиваването ми в Русия съм ловила и на Волго-Балтийския канал. Повече от 20 години се бях отказала от това хоби, защото не виждах плувката. Оказа се, че това изобщо не е проблем и може и без да я виждаш, да усетиш, когато рибка се закачи на кукичката. И както обикновено се случва - на съревнованието по риболов налових най-много риби от всички.

За победителите и участниците бяхме подготвили грамоти, които връчи съдията на състезанието - колегата от Велико Търново Ненчо Обретенов.

Стряването на рибарите с топла храна и напитки проведохме в Клуба на инвалидите, някои от които са членове на спортния ни клуб. Накрая имаше вицове и песни. Разделихме се с усмивки и в добро настроение.

За провеждането на състезанието ни съдействаха дамите от Лайънс клуб "Велико Търново - Царевец", за което сърдечно им благодарим!

Катя КРЯЖЕВА

Левски

На 15 октомври 2013 г. членове и придружители от ТСО Левски се събрахме в Клуба на инвалида, за да отбележим по подобаващ начин Международния ден на белия бастун. На този ден милионите незрящи хора по света напомнят на обществото за себе си и своите проблеми. На този ден се демонстрира огромната полза от белия бастун за самостоятелността на незрящия човек.

Тържеството, на което присъстваха директорът на Дирекцията за социално подпомагане – г-жа Романова, заместник-кметът по социалните въпроси при община Левски – г-н Дафинов, секретарят на Народно читалище "Георги Парцалев" и други гости, бе открито с кратко слово на председателя на организацията ни Тодор Любенов. В него накратко беше отразена историята на белия бастун и ползата от него - той осигурява на незрящия човек самостоятелност и мобилност.

Гостите поздравиха всички присъстващи, като обещаха и занапред да ни подкрепят и помагат. Към г-н Дафинов бе отправена молба общината да следи за спазването на Наредбата за паркиране на автомобили по тротоарите, която не се зачита от някои недобросъвестни шофьори. Все още има и маси на заведенията, които пречат за самостоятелното движение на незрящите граждани.

Иванка Стойчева демонстрира придвижване с бял бастун. Беше разиграна и викторина "Какво знаете

за създаването на белия бастун?", в която взеха участие всички присъстващи на тържеството. След приключването на деловата част мероприятияето продължи с почерпка, песни и танци, като и този път за веселото ни настроение се погрижи Пламен Любенов, за което сме му безкрайно благодарни. В късния следобед се разделихме щастливи и доволни от няколкото приятно прекарани часове. Пожелахме си да сме здрави и да има още много и много такива срещи.

На 9 октомври 2013 г. група от ТСО Левски и членове на организацията при Съюза на инвалидите проведохме екскурзия до Етнографския комплекс "Етъра" в Габрово. Тази екскурзия беше посветена на Деня на белия бастун. Транспортът дотам и обратно беше осигурен лично от кмета на общината г-жа Александрова, за което сърдечно благодарим. Близко тричасовият път мина неусетно, тъй като в автобуса беше много весело.

Комплекс "Етъра" се стопанисва от Задругата на занаятчиите, за да съхранява и предава старите занаяти на поколенията.

Съхранени и показани са караджейка, тепавица, грънчарска и дърводелска работилница, гайтанджийство, ковано желязо и други.

Има пекарна за прочутите етърски симиди и кафето, което се приготвя в медно джезве върху пясък и се сервира с чаша минерална вода и бяло сладко. С интерес разгледахме комплекса и всеки си купи по нещо за спомен. Ядохме топли симиди с шарена сол и пихме кафе с бяло сладко. Денят беше топъл и седнахме на открито до ромолящата рекичка.

Тръгнахме си щастливи и доволни. Още веднъж сърдечно благодарим на общинската управа за този тъй прекрасен ден, който внесе радост в живота ни!

Иванка ХРИСТОВА

Червен бряг

На 10 октомври 2013 г. от 9,30 часа в Клуба на пенсионера ТСО Червен бряг проведе тържествено събрание, посветено на Деня на белия бастун и 1 октомври – Деня на възрастния човек.

На тържеството присъстваха много членове на организацията ни и гости.

Председателят Георги Василев откри тържественото събрание и даде думата на сътрудничката Веска Вутева да поздрави нашите дълголетници - 30 човека на възраст от 80 до 94 години.

"Честит празник, скъпи дълголетници! От все сърце Ви пожелаваме много щастие и късмет. Бъдете здрави като скалите и дълголетни като орлите! Пожелавам Ви да бъде дълга и слънчева вашата човешка есен. Дълго да живеете, но да не болеете!

Бавно да стареете и 100 години да надживеете. Гордеем се с Вас!"

Гръмнаха аплодисменти.

Тодорка Дакова почерпи всички за празника.

Получихме поздравителен адрес от кмета на община Червен бряг г-н Павлин Фильовски, който между другото казва: "Приятно ми е да Ви поздравя от името и ръководството на община Червен бряг по повод вашия празник – Деня на белия бастун. Това е ден, който е призив към обществото за повече внимание, човешчина и топлина към всички Вас.

Казват, че за едно общество се съди по отношението към възрастните и хората в неравностойно

положение. Особено внимание трябва да се отделя на Вас, хората от третата възраст, тъй като Вие сте нашия пример за достоен живот.

С притежаваните от Вас достойнства на човешката личност, натрупания житейски опит Вие сте пример за трудолюбие, честност и отговорност за младите поколения, затова днес се обръщам към Вас с благодарност и уважение, с пожелание за повече празници и победи. Честит празник!".

След това председателят Георги Василев представи група от наши членове, която изнесе чудесна литературна програма, а впоследствие той отново даде думата на сътрудничката Веска Вутева за изчитане на доклад, посветен на Международния ден на белия бастун.

След доклада и приветствията председателят обяви, че по-късно всички ще бъдат поздравени по кабелна телевизия "ЕТ - Червен бряг" с едно изпълнение на оркестъра на слепите музиканти.

Накрая с благодарност съобщи, че и този път кметът на община Червен бряг е подсигурил на всички присъстващи подobaваща почерпка със захарни изделия.

Председателят Василев направи и съобщение за предстоящото на 14 ноември събрание, посветено на здравна тема – европейския проект "Спри и се прегледай, твоето здраве е в твоите ръце". Това е национална кампания за ранна диагностика на онкологични заболявания.

Веска ГЕОРГИЕВА

Асеновград

Белият бастун

През октомври слънцето е плахо и с несигурност брои своите стъпки, също като белия бастун.

Стъпките са смели, когато има обич, вяра и надежда. Тези добродетели са част от света на незрящите, които не забравят, че силата е в тях, приемат я и продължават напред.

На 15 октомври 2013 г. членовете на ТСО на слепите и сляпо-глухите – Асеновград за пореден път отбелязаха този ден. Г-н Ив. Шопов и г-жа П. Христозова посрещаха всички. Общинското ръководство също уважи Деня на белия бастун. Прочетен бе поздравителен адрес от кмета д-р Караиванов, а председателят на Съюза на слепите есперантисти г-н Владимир Желев запозна аудиторията със значението на белия бастун. Следваше слово за този ден, както и викторина с въпроси от живота на организацията, историята на цар Иван Асен II и Асеновград.

Г-жа Лушка Маджарова, която винаги е била пример за подражание на борбен дух и е печелила много медали от различни спортни мероприятия, рецитира свои стихове. Песните, цветята и наздравниците бяха много. Всички си пожелаваха здраве, борбен дух и повече слънце и светлина.

Всичко старее, но не и душата, защото и мечтите нямат възраст. А времето е сега. Никак не е лесен животът без светлина. Тревожно или мило все ни прегръщат годините, затова тук и сега трябва обич и уважение. Тези хора го заслужават! Те са победители над мрака! И се питам дали сме достатъчно добри към тях на улицата, в магазина, навсякъде?!

Слушаме ли, мили хора, как белият бастун тихо стъпките брои?!

Славка СТАВРЕВА

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ За живота на незрящите французи

Разговор с председателя на Националния съюз на слепите и слабовиждащите във Франция

В началото на октомври скъп гост на Съюза на слепите в България за няколко дни бе президентът на Френския съюз на слепите Рене Бретон.

Организацията съществува от 1929 г. и обединява слепи и слабовиждащи хора. Самият Мосю Бретон е сляп по рождение и е неин председател от 1990 г. Получил е музикално образование в редовно висше учебно заведение, ползвайки брайл. По-голямата част от живота си е посветил на преподавателската професия, давайки частни уроци по музика, при това на зрящи хора.

През 70-те години, когато навлиза в структурите на Съюза на слепите, Мосю Бретон упражнява множество дейности, свързани с организацията. Бил е делегат и е представлявал асоциацията от Южна Франция – Тулуза, като в същото време е бил и диригент на хор на слепите.

В момента структурата се управлява изцяло от незрящи хора и има за цел да подпомага слепите хора и хората с нарушено зрение в тяхното ежедневие. Друга много важна част от приоритетите на организацията е подпомагането на изследванията в областта на офталмологията, както и в развитието и напредъка на новите технологии при различните помощно-технически средства. Не по-маловажна задача на Съюза е и запознаването на обществото с проблемите и потребностите на незрящите хора и достойното представяне на техния потенциал. Седалището на организацията се намира в град Бордо, където броят на невидждащите ѝ членове е 2000, но в асоциацията са обединени незрящите от цялата страна, които във Франция са около 2 000 000. Регионални центрове на организацията съществуват в Париж, Тулуза, Лион и още няколко региона.

Понастоящем във Франция съществуват 6 специализирани училища за деца с нарушено зрение, а така наречената Национална институция за слепи се намира в Париж, където се обучават много слепи деца и младежи. Освен това в страната съществуват няколко центъра за социална интеграция и рехабилитация на слепи. Както и у нас, там незрящите се обучават на брайл, ориентирание и мобилност, работа с компютър и множество полезни умения, които да им служат в бита и да ги направят по-независими. Същевременно в тях незрящите хора биват насочвани към някои определени професии и занаяти.

Във Франция съществуват две предприятия на слепите, основани от Съюза, като второто е създадено едва преди две години. Много важна част от този проект е възможността, която ще се предоставя на незрящите, да работят дистанционно от домовете си на принципа на така наречените колцентрове – телефония и работа с клиенти чрез интернет. Това фактически е големият проект на Френския съюз на слепите в момента.

Във връзка с професионалните умения на невидждащите хора организацията получава известна финансова помощ на местно ниво, а за всички останали дейности тя се финансира от различни обществени парични фондове. В този смисъл редовно се организират кампании за набиране на средства. Ежегодно това се прави през месец декември и към днешна дата Съюзът е спонсориран от 500000 дарители. Във връзка със социалните дейности той управлява и един социален дом за възрастни слепи хора, за чието финансиране отговарят местните държавни органи на управление. Държавната помощ се изразява и в още един аспект, а именно - всеки един от спонсорите се ползва от много сериозно данъчно облекчение от порядъка на 60 процента, което само по себе си е една много добра държавна политика, стимулираща дарителската дейност. Това е и причината Френският съюз на слепите да се радва на такъв голям брой спонсори.

Част от тези средства се изразходва за финансирането на училищата за кучета-водачи, които във Франция са три, а също и за създаването на фондове за подпомагане на изследванията в областта на офталмологията.

Най-често практикуваните професии от незрящите във Франция са в по-голямата си част свързани с

компютър – оператори в колцентрове, администратори, секретари. Голям е броят на масажистите и кинезитерапевтите, други пък са юристи, преподаватели и музиканти, както и хора, упражняващи различни занаяти и работещи в производството.

Както и в България, незрящите французи са включени и с удоволствие упражняват някои видове спорт. Много от тях имат успешни участия в различни шампионати и параолимпийски игри. Любопитно е, че там се практикува играта "Футбол за незрящи", който се играе с крака и топка със звънчета, подобна на голбалната. В тази игра само вратарят е зрящ и има право да гледа, а футболистите са със завързани очи.

Националният съюз на слепите и слабовиждащите във Франция разполага с три брайлови печатници, които издават списания и книги с много голям тираж. Също така съществува и студио за звукозапис на говорещи книги, като желаещите могат да ги получават директно чрез интернет. Много важен момент е, че въпросът с авторските права е уреден и по този начин аудио-книгите се разпространяват напълно законно.

Относно помощно-техническите средства незрящите французи получават част от тях безплатно, като разходите се поемат изцяло от Съюза. Списъкът на тези средства е твърде голям, тъй като организацията заплаща компютри, пихтова машина и други пособия за писане, а много от останалите артикули се предоставят безвъзмездно от самите доставчици и производители. Въпреки високите цени на помощно-техническите средства, Съюзът на слепите полага усилия нуждите на всеки един от членовете му да бъдат максимално задоволени. Освен твърде достъпните ценово и тук говорещи ръчни часовници и будилници, много впечатляващо е, че един от тези артикули е електронният ултразвуков бял бастун.

За работещите слепи съществува отделна структура, която ги подпомага в процеса на адаптиране към работното място и придвижването им дотам. Това важи и за обучаващите се във висши учебни заведения, що се отнася до техническото оборудване на тези хора с необходимите пособия.

В момента най-актуалната част от дейността на Съюза е финансовото подпомагане за разработването на напълно нов говорещ софтуер за GPS навигация, който ще се управлява посредством камера.

Вероятно е през 2014 г. продуктът да бъде окончателно завършен и да се появи на пазара. Първите прототипи на устройствата обаче се очаква да се появят още преди края на тази година.

Както на всяка подобна организация на хора с увреждания, основната цел на Националния съюз на слепите и слабовиждащите във Франция е максималното подобряване на качеството на живот на тази част от обществото и възможността тези хора да живеят в един по-удобен и добър за тях свят. Редовно се организират пътувания и различни културни прояви с цел създаване на условия за социални контакти между незрящите.

Целта на настоящото посещение е своего рода обмяна на опит и осъществяване на контакт с нашия съюз с перспективата тези контакти да се развиват в бъдеще.

Лично за мосю Бретон и съпругата му това е първо посещение в нашата страна. Двамата са останали изключително впечатлени от богатата ни история, след като са посетили Националния исторически музей в столицата.

Самият мосю Бретон свири на пиано и цигулка и част от неговото посещение в България бе самостоятелният концерт, който той изнесе в Пловдив, където беше приет изключително топло от публиката. Концертът бе изцяло посветен на класическата музика и включваше произведения на Бах, Бетховен, Шопен, Лист, както и собствени композиции.

На въпроса ми как оценява нивото на нашата организация, която фактически е връстница на френската, мосю Бретон отговори, че намира постигнатото от нас като много добро и отбеляза, че имаме значими достижения в голяма част от извършваните се дейности. При посещението си в Пловдив той имаше възможността да гостува на НЦРС и счита, че у нас се работи на солидно професионално ниво. Освен високата оценка мосю Бретон подчерта, че нашият съюз има изключително богат опит.

Марина ПЕТКОВА

Преводач – Ани ДОНЧЕВА

ОЧЕРК Лало Павлов - злободневен сатирик и отявлен Дон Жуан

Ангел СОТИРОВ

Изглежда е съвсем нормално младите учители по литература, та макар и селски, да бъдат чаровни донжуани. Изключение не правел и Лало Павлов. Но неговите донжуански забежки се оказват силно рискови и извънредно съдбоносни. Изоставена от даскал Лало сексуална партньорка го лишава завинаги от зрение и го захвърля в мрачните бездни на тоталната слепота. И въпреки свирепия урок, Лало Павлов си останал заклет коцкар и верен почитател на дамските прелести, предлагани в изобилие от чуждите жени. Можем само да предполагаме, че злостастният урок го е направил по-предпазлив при общуването си с представителките на нежния, но понякога твърде отмъстителен пол.

Вероятно благодарение на по-високото си образование Лало Павлов е учредител, а също строг и взискателен касиер на софийската кошничарска работилница "Съгласие", в която работят изявените съюзни дейци от недалечното минало Павел Димитров и Стойчо Милчев. Помещението на работилницата е използвано по съвместителство и за любовните практики на похотливия ковчезник и на негови приятели и другари. Лало Павлов е възпитаник на наскоро откритата тогава Дом-работилница за слепи мъже "Покровител" (сградата, в която сега се помещава централата на ССБ), където усвоява успешно кошничарския занаят и брайловото писмо. Известно време той продължава да кошничарства и в ПП "Успех" София, където впоследствие работи и в цех "Филтри". И като обикновен работник сатирикът Павлов е точен и прилежен, никога не се е явявал на работното си място употребил алкохол, свидетелства моят добър и отзивчив консултант Райчо Васев. А при другите му колеги изглежда това се е случвало не съвсем рядко...

Пак по сведение на Райчо Васев, Лало Павлов е добър есперантист. Получавал е от чужбина списания и книги на есперанто, пропагандирал е сред своите неவிждащи и виждащи колеги предимствата на този изкуствено създаден международен език. Именно Лало Павлов разпалва интереса на Райчо Васев към него.

Последният описва Лало Павлов като здравомислещ, пряк и смел човек, имащ активно отношение към злободневието на предприятието и Съюза на слепите в България, към злободневието въобще на страната. Той има определена непоносимост към несправедливостите. Лало Павлов е със силно развито чувство за хумор, а също и за самоирония. Той се шегувал почти непрестанно не само със своите колеги и приятели, но и със своите роднини.

От съпругата си Надка Лало Павлов има една дъщеря Лидия. Тя дарява своите родители с двама внуци – момиче и момче. Лало бил много грижовен съпруг, всяка година изпращал Надка на почивка, може би, за да изкупува по този начин своите изневери.

Политическите възгледи на Лало Павлов, сподели Йордан Йосифов, са десни, дори антикомунистически. Бях учуден, защото есперантистите обичайно са леви, дори доста леви, стигащи до анархизъм.

Лало Павлов е роден в село Струпен, Белослатинско в края на второто десетилетие на миналия век. Завършва гимназия най-вероятно в Бяла Слатина и учителства в родното си село до злополучната загуба на зрението си.

Изминали са 50, а от някои събития, отключили сатиричната муза на Лало Павлов, дори повече от 60 години. Стоян Бабеков, Марин Матев, Райчо Васев, Костадин Дечев и Петко Нинчев още помнят закачливите стихове на самобитния творец от Струпен и ги декламираат от раз, с доста голям артистизъм. Част от споменатите почитатели на сатиричните творби на Лало Павлов са били ученици, когато те са писани. Прочутият за времето си съюзен зевзек е държал на сатиричната си мушка най-често тогавашни съюзни големци като Васил Григоров (председател на Централната ревизионна комисия на ССБ), Димитър Домузчиев (директор на Държавния институт за слепи (1945-1948) и председател на Съюза на слепите в България от 1955 до 1959 г.) и други. Доколкото ми е известно,

първите четири четиристишия от публикуваните по-долу са посветени тъкмо на Димитър Домузчиев, а петото – на Васил Григоров. Почти сигурно е, че тези стихове никъде не са публикувани досега, ако не се брой моят сайт (www.sotiroff.net), на който се появиха преди няколко месеца. Те са се разпространявали от уста на ухо в Държавния институт за слепи, а също и сред софийските слепи. Райчо Васев твърди, че известният съюзен деец от близкото минало Ангел Александров е притежавал цяла едночасова аудиокасета със сатирични творби на Лало Павлов - количество съвсем достатъчно за една малка книжка.

Силно съм озадачен, че нито едно сатирично произведение на Лало Павлов не е намерило място на страниците на списание "Животът на слепите" (така се е наричало списание "Зари" повече от две десетилетия). Може би литературните критерии на тогавашния негов главен редактор Минчо Стоянов са били твърде високи. А може би на главния редактор не му се е искало да си има неприятности със силните на деня. А тъкмо силните на деня са били обект на сатиричните закачки на неуморния присмехулник. Според Борис Флоров понякога и добри приятели на бай Лало са му сърбали сатиричната попара. □□□□□□

А НА СВОЙТА СЕКРЕТАРКА

А на своята секретарка
бърка в диколтетото,
и с целувка жарка
радвал си сърцето.

НОЩЕМ С МАРГАРИТА

Нощем с Маргарита
из салона бродел.
И там до насита
бурна любов водел.

ЧИНОВЕТЕ ЧУПИ

Чиновеите чупи,
печката си пали.
Тя, държавата, ще купи,
има капитали.
□□

ПИЕ МАСТИКА С ТАРАТОР

Пие мастика с таратор
и му пее чуден хор.
Председател на Съюза
и зовеше се Домуза.

ПОСЛЕ СТАНАХ КООПЕРАТОР

После станах кооператор –
купих чанта, мушама.
Вижте ме – голям оратор!
Ще достигна до ЦК!

Лало ПАВЛОВ

ПРОЕКТИ Разработен е софтуер за генериране, провеждане и оценяване на тестове, достъпен за хора с увреждания

Схема: BG051PO001-4.1.04

"Подпомагане на обучението на деца и ученици със специални образователни потребности"
Договор BG051PO001-4.1.04.0162

"Подкрепяща среда за интегрираното образование на децата с намалено и напълно загубено зрение в България"

От доста години насам работата с тестове заема все по-важно място в учебния процес. Тестове се ползват както за периодична проверка на знанията, така и на матури и изпити за кандидатстване в гимназии и университети. Тестови задачи има дори в букварите за първи клас. Докато за виждащите деца попълването на тестове е лесно и удобно, за учениците със зрителни проблеми, обучавани интегрирано в масовите училища, то е свързано с трескави приготовления. Освен обичайното за всички изпитвани притеснение дали са научили достатъчно ги тревожи и въпросът как ще протече тестът - ще се справят ли технически с попълването му.

С разработването на софтуера за достъпни тестове проблемът ще бъде решен както за учениците, така и за техните преподаватели, защото той ще им помогне да съставят и поднасят тестовете в най-достъпен вид.

Софтуерът за достъпни тестове се състои от два модула – сървърен (за преподаватели) и клиентски (за ученици).

Първият модул, така наречената сървърна част, е програма, която учителите ще ползват, за да въвеждат по определен начин вече готови тестове или групи въпроси, от които да съставят собствени тестове. Информацията се въвежда в база данни, намираща се на отдалечен сървър. Въпросите се разпределят в категории и подкатегории: по отделни дисциплини - история, литература, математика и т. н.; по класове и по сложност. При въвеждането им се определя типът на въпроса: въпроси с един възможен отговор, с няколко възможни отговора, отговори да/не, въпроси със свободен отговор, който може да бъде число или текст, например есе. Когато към даден въпрос има карта или графика за илюстрация, може да се въведе алтернативно описание. Въвеждат се и съответните точки, получавани при правилен отговор. Може да се посочи време, за което тестът да бъде решен, или времето да бъде неограничено.

След като тестът е решен, учителите могат да оценяват резултатите от него – автоматично (според въведените точки за всеки въпрос) и ръчно (за свободните отговори). Тестовете, направени от всеки ученик, се съхраняват в отделна папка и са достъпни за по-нататъшна обработка.

Ако желаят, учителите могат да предоставят въведените от тях въпроси и тестове на всички потребители на базата данни. Така с времето ще се създаде солидна банка с въпроси по различните дисциплини, което ще улесни значително създаването и ползването на тестовете.

Вторият модул е клиентската част. Тя е предназначена за попълване на теста от учениците. Програмата предоставя четири режима за работа:

- чрез екранен четец и въвеждане от клавиатура и мишка;
- чрез екранен четец и гласово въвеждане;
- чрез самоозвучаване и въвеждане от клавиатура и мишка;
- чрез самоозвучаване и гласово въвеждане.

За да работи програмата в първите два режима (с екранен четец), на компютъра трябва да е инсталиран речев синтезатор с български глас (например SpeechLab с гласа "Гергана") и екранен четец (например JAWS for Windows или NVDA). За да работи в другите два режима (чрез самоозвучаване), на компютъра трябва да е инсталиран само български глас.

Въвеждането с клавиатура и мишка е стандартното при работа с компютър. Ученикът маркира

необходимия отговор или набира текст от клавиатурата в полетата за свободен отговор. Гласовото въвеждане е много полезно за децата, които не работят достатъчно добре с компютър и говореща програма, и за тези, чиито увреждания им пречат да въведат отговорите с клавиатура и мишка. Когато се изисква свободен отговор, той се съхранява в аудио файл в папката с теста. Интерфейсът на програмата е прост и интуитивен. Той включва команди за изговаряне и повтаряне на въпроса, избиране на отговор, преминаване към следващ въпрос, придвижване по неотговорените въпроси. Има възможност ученикът да чуе колко време е изминало от началото на теста и колко му остава. Командите могат да се изпълняват с клавишни комбинации или да се произнасят на глас в зависимост кой режим на работа е избран. Създателите на софтуера за генериране и провеждане на тестове искрено вярват, че програмата ще бъде неограничен помощник за учениците и учителите и ще допринесе децата със зрителни увреждания да се чувстват значително по-комфортно и по-самостоятелни при полагането на изпити. Това ще им вдъхне повече увереност в собствените сили и дръзновение по-смело и целеустремено да превземат една след друга безбройните крепости на науката.

Юлия АНТОНОВА

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2007-2013, съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз
"Инвестира във Вашето бъдеще"

За новия проект на фондация "Хоризонти"

Проект "Активно включване в информационното общество" се осъществява благодарение на Програма за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.

На 28 октомври 2013 г. беше проведена пресконференция на фондация "Хоризонти" във връзка със стартирането на проекта "Активно включване в информационното общество", който се осъществява благодарение на безвъзмездната финансова помощ на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.

На събитието присъстваха над 20 души - представители на специализирани медии и организации на хората със зрителни увреждания, експерти в областта на технологиите за незрящи, младежи от целевата група на фондацията.

Подробно и изчерпателно бяха представени дейностите и очакваните резултати, както и възможностите за включване и участие на незрящите младежи в различните етапи на проекта.

Материали и снимки от пресконференцията ще може да намерите на интернет страницата на "Хоризонти" <http://horizonti.bg>.

За читателите на списание "Зари" предоставяме кратко резюме на проекта.

Проектът "Активно включване в информационното общество" стартира на 13 септември 2013 г. и е с продължителност осем месеца. Той се отнася към тематичната област на Програмата "Изграждане на капацитет на НПО" (повече за програмата, областите и приоритетите на действие и новите конкурси за набиране на проектни предложения можете да намерите на уеб адрес <http://ngogrants.bg>).

Нашият проект се отнася към тематичен приоритет "Насърчаване повишаването на капацитета на НПО и на благоприятстваща среда за работа на неправителствения сектор". Най-важната специфична цел, която си поставихме, е "Повишаване на капацитета на фондация "Хоризонти" за предлагане на електронни услуги и за работа с целевите групи".

За да постигнем целите на проекта, на този етап ще реализираме няколко основни дейности:

- създаване и развитие на уеб базирани платформи и интерактивни инструменти за развитие на капацитет (разработване на сайт, на уеб базирани регистър на потребителите и ел. каталог за електронна библиотека);
- обучение за изграждане на капацитет и обмен и разпространение на добри практики и знания (придобиване на специализирани дигитални умения от служители и доброволци на фондацията);
- информирание и публичност (реализиране на принципите за прозрачност и публичност на всеки етап от проекта).

За реализирането на проектните дейности се предвижда да бъдат изхарчени около 10 930 евро, като 10% от тях са съфинансирани от фондацията, а останалите 9 835 евро са безвъзмездна финансова помощ от Програмата.

Проектът е насочен към повишаване капацитета на фондация "Хоризонти", а преки участници са двама служители и четирима доброволци на организацията. Те ще бъдат обучени как да ползват новите технологии и как да обслужват нашата електронна библиотека, съдържаща над 1600 заглавия научна и учебна литература. Той е отворен и за всички, които се интересуват от интернет достъпност за незрящи и от уеб базирани софтуерни продукти. Могат да се включат и доброволци, които да помагат при обработката на електронни текстове.

Ако имате интерес, отворете <http://horizonti.bg>. Там ще видите "Обява за работни групи" и приложена анкета, която можете да попълните и да изпратите до екипа.

За връзка с нас:

Тел: 02 962 55 25, 0896 89 59 88

Ел. поща: horizontifoundation@gmail.com

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от фондация "Хоризонти" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.